

גן עדן בארץ הקודש התגלות בבית שאן

כבר בתלמוד בבלי נקבע: "אם גן עדן בארץ ישראל הוא - בית שאן פתחו", האמורא ריש לקיש פסק מה שפסק בהשראת המעיינות הרבים שבסביבה והצמחייה הירוקה שסביבם, אבל בשנת 1979 התגלה חיזוק נוסף לטענה. יעיש אוחנה, עובד ניקיון במועצת בית שאן, חווה הארה: הוא גילה את פתחו של גן עדן בחצר ביתו שבשיכון ד' בעיירה.

במשך שלושה שבועות בחודש הסליחות חווה חלומות חוזרים על מקום קדוש בחצר הבית: "ראיתי בריכת מים חמים והמון ירק מסביב לה. המשכתי ללכת וראיתי גן נפלא וכל טוב בו, ומסביבו רבנים מטיילים ונהנים מזיו המקום". בהמשך ראה אור של ממש, וגם חנה אשתו זכתה לראות בחלומה את אליהו הנביא, שהזדהה כפטרונם של המקום.

עם פרסום דבר ההתגלות, התקבצה סביבו קהילה שלמה, בעיקר מבני השכונה, שגם אותם פקדו חלומות על האתר החדש ועל פטרונם. ליד האתר נבנה בית כנסת זעיר וחבורת המאמינים החלה להתפלל בו. בהתחלה רק בסופי שבוע, ואחר כך מדי יום.

בהמשך הפך המקום גם לאתר ריפוי ועלייה לרגל. אנשים קטפו משיח ההדס שצמח במקום ונטלו מן השמן המיוחד שהניח שם אוחנה, למריחה על אברים דואבים, והנוטב להם. במקום הוקם גם תלמוד תורה לילדים שנפלטו ממערכת החינוך, והם חזרו לתלם.

אף שלא זכה להכרה מהממסד הרבני והעירוני, היה האתר פעיל ותוסס במשך שני עשורים. אלא שגם סופו של סיפור גן העדן הזה היה עצוב. אוחנה לא הצליח להשיג הכרה רשמית באתר, וסופו שעזב בתסכול את בית שאן.

מי שליווה אותו במחקר צמוד היה האנתרופולוג פרופ' יורם בילו. את המחקר עיבד גם למאמר שנכלל בספר "גן בעדן מקדם - מסורות גן עדן בישראל ובעמים" בעריכת רחל אליאור (הוצאת מאגנס).